

Evangelická farnost v Jimramově

Historie

Po vydání tolerančního patentu císařem Josefem II. dne 13. října 1781 se většina obyvatel Jimramova a okolí přihlásila k reformovanému helvetskému vyznání. Od té doby působilo ve zdejším sboru 16 farářů.

Roky	Jméno	Místo narození
1782 – 1784	Pavel Szent Martony, Maďar	
1784 – 1827	Michal Blažek z Nosislavi	Senice na Slovensku
1829 – 1842	Jiří Opočenský z Čermné	
1842 – 1866	Matěj Krčál z Miroslavi	
1867 – 1899	Josef Totušek z Veselí	
1899 – 1907	Antonín Vondra z Čáslavi	Chlum u Rovečného
1908 – 1923	Jan Volek z Klobouk	Solanec
1924 – 1932	František Rozbořil ze Sněžného	Kochov
1933 – 1946	Ota Prosek z Hvozdnice	Praha
1947 – 1951	Jiří Novotný z Velkého Meziříčí	Freistadt, Rakousko
1951 – 1970	Jiří Širůček z Horní Krupé	Bílina u Duchcova
1971 – 1981	Jan Keller z Kdyně	Brno
1982 – 1990	Jiří Tomeš ze Strmilova	Zelow, Polsko
1991 – 2012	Tomáš Jirků z Pržna	Praha
2012 – 2013	Ida Tenglerová	
2013 – nyní	Jaroslav Coufal z Prosetína	Olomouc

Protože zdejší evangelíci splňovali všechny patentem požadované (tvrdé) podmínky, mohli založit vlastní křesťanský sbor, požádat o přidělení kazatele a postavit si „modlitební dům“.

Vlastní budova kostela však nesměla v žádném ohledu připomínat církevní stavbu – nesměla mít věž, zvony, okna podobná kostelním, musela stát na okraji obce a hlavní vstup nesměl směřovat k veřejné cestě. Z těchto důvodů připomíná původní stavbu pouze nynější loď s mansardovou střechou. Teprve po vydání Císařského patentu v roce 1861, kdy byla dána evangelíkům větší svoboda v organizování církevní práce, a byly zrušeny omezující podmínky Tolerančního patentu, mohl být kostel „dostavěn“, téměř po 100 letech byla přistavěna věž.

Navzdory úředním předpisům však od samého počátku vzájemné vztahy mezi evangelíky a katolíky byly vždy dobré a tato výjimečná tradice pokračuje dodnes. Ekumenická spolupráce je velmi živá, kdy za „vstřícným respektem“ vyznání druhého se často skrývá vřelé přátelství.

Evangelický kostel byl postaven r. 1784 – 86 bez věže, za působení faráře Michala Blažka, prvního superintendenta moravského Reformované církve. Nese rysy raného klasicismu, stavitel neznámý. Původní vchod z jižní strany. V r. 1883 – 84 byla ke kostelu přistavěna věž v empírovém slohu (stavitel Jan Schier z Nového Města na Moravě), byly pořízeny nové varhany a první zvony.

Generální rekonstrukce kostela byla zahájena v roce 1986 (200. výročí) podle návrhu akademického malíře Miroslava Rady a pod stavebním vedením Ing. Miloslava Broučka. Těsně před dokončením oprav v červenci 1987 kostel vyhořel. Díky mimořádnému úsilí evangelíků i katolíků, jejich finanční pomoci, díky darům sborů celé církve i ze zahraničí se podařilo škody napravit v neuvěřitelně krátké době. Nově opravený kostel byl slavnostně předán svému účelu v srpnu 1988. Zařízení interiéru (stůl Páně ve středu, kazatelna uprostřed delší stěny, lavice ze tří stran) se blíží původnímu reformačnímu stavu, s výjimkou umístění varhan naproti kazatelně a nových svítidel.

Nové varhany s mechanickou trakturou (po vzoru barokních varhan), které vyrobila firma EULE z Budyšina (býv. NDR), design podle návrhu M. Rady, byly pořízeny v roce 1991. Vynikající nástroj patří ve své kategorii mezi nejkvalitnější v širokém okolí. Proto – kromě doprovodu bohoslužebných shromáždění – je často využíván významnými umělci k interpretaci varhanních koncertů.

Kostel je běžně přístupný během bohoslužeb každou neděli a o svátcích od 8.30 hod. v období od Velikonoc do 31. prosince, při konání služebností (svatby, pohřby) a v průběhu pořádání koncertů. Mimo tuto dobu pouze po předchozí domluvě na faře. V zimním období probíhají bohoslužby v Karafiátově síni na evangelické faře, která byla vytvořena v roce 1988.

Evangelická fara byla dostavěna v roce 1792, v přízemí byla škola. Ale již předtím byly evangelické děti vzdělávány ve své víře.

Michal Blažek povolal v roce 1784 prvního učitele Jana Mašíka (řečeného Vřava). Ten učil tři roky ve svém příbytku na č. p. 35. Druhý učitel Josef Voškrda učil 1 rok

v příbytku vdovy Pozdálky a potom 2 roky na č. p. 10 (rodný dům Jana Karafiáta). Třetí učitel Antonín Dobiáš již učil v budově fary, a to v letech 1793 – 1821. Po něm nastoupil František Ženatý, který učil v letech 1821 – 1857 (po sklouznutí na náledí na následky úrazu zemřel). Od roku 1857 učil Adolf Švanda z Prosetína. Ve dvou třídách bylo asi 200 dětí. V té době chodily do školy děti z Jimramova, Strachujova, Unčina, Ubušina, Pavlovic, Nového Jimramova Širokého Pole, Trhonic, a Sedlišť. V roce 1868 se odškolily děti z Ubušina a Unčina. Věcov, Koníkov a Roženecké Paseky si postavily školu ve Věcově v roce 1812. Borovnice měla vlastní školu od roku 1816. Farář Josef Tobíšek spolu s Tomášem Kadlecem, Josefem Břenkem, Františkem Mašíkem a Josefem Bukáčkem (z č. p. 27) v roce 1867 společně koupili dům č. p. 83, který nechali přestavět na školu a v roce 1870 se v ní začalo učit. V roce 1873 byla rozšířena na trojtřídku. V roce 1922 byla začleněna do systému obecných škol. V roce 1931 vyhořela, ale byla brzy obnovena. Ve škole se učilo do roku 1986. V současné době je budova v soukromých rukách.

Od roku 1993 zahájil evangelický sbor družbu s holandským městem Zuid Beijerland. Navzájem se pravidelně navštěvují.

Evangelický sbor aktivně pořádá každoroční dětské letní tábory, různé sportovní soutěže, vánoční slavnosti a besídky, v kostele bývají koncerty vážné hudby i pěvecké přehlídky.

Osobnosti

Václav Karafiát evangelický kněz

Narodil se v roce 1792 v Jimramově, teologická studia ukončil v Bratislavě, kde byl spolužákem a přítelem Františka Palackého. Poté se stal vikářem v Jimramově u faráře Michala Blažka, od roku 1817 v Německém (Sněžné) a v letech 1821 – 1874 evangelickým farářem v Telecím u Poličky. Překládal z řečtiny, např. „Kebes Thebánský“, vydal „Ranní a večerní modlitby pro evangelické křesťany“ a v letech 1819 -20 kancionál, který je k vidění v Síni rodáků v Jimramově. Zemřel v roce 1874 v Telecím, kde je pochován.

Jan Karafiát evangelický kněz a spisovatel

Historie jeho rodu – *vypsáno z „Paměti spisovatele Broučků“ Jana Karafiáta*

Za zakladatele dynastie lze považovat Františka Karafiáta (1671 – 1739) – praprapraděda Jana Karafiáta. Na úřední listině z roku 1732 byl podepsán jako „burgmistr“. Měl 12 dětí (8 dívek a 4 chlapci).

Jeden z nich – Michal (*1698), byl prapraděda Jana Karafiáta a dožil se 90 roků. Žil na č. p. 18. Měl 5 synů.

Nejstarší Jiří (*1742) byl otcem Jana Karafiáta z č. p. 14 (autorova dědečka).

Tento Jan (1778 – 1862) měl 3 syny a 2 dcery. Nejstarší František byl otcem autora. Žil na č. p. 14. Druhorozený Jan byl lékařem ve Slavkově a třetí Josef profesorem v Terstu. Jedna dcera se provdala za Ptáčka na Panský dům (č. p. 15) a druhá dcera za Volfa, řečeného Vlček.

Poté, co Jan Karafiát zemřel, vdova Ludmila se provdala za tkalce a hodináře Františka Vařáka, který v roce 1807 vyřezal dřevěné hodiny s postavami Adama a Evy v ráji u stromu poznání.

Matka Jana Karafiáta (1805 – 1892) Josefa Loukotová se narodila v č. p. 50 (tehdy Bednářův grunt, nyní Šedovi). Vdala se na č. p. 10 za koželuha Františka Mašíka, s nímž měla 4 děti: Františka *1827, Jindřišku (Jetty), Kornelii a Josefku.

1. František Mašík byl také koželuhem, oženil se s Annou Čermákovou z č. p. 17, v letech 1873 – 1882 byl starostou. Měl 7 dětí:

- Emil (Ing. profesor techniky, vědecký pracovník a vynálezce pružného pera),
- František (v letech 1901 – 1927 starosta),
- Kristina (provdaná za učitele Jana Žáka ml.),
- Anna (provdaná za ředitele Dobnera),
- Růžena (svobodná, industriální učitelka),
- Josef (lékař, psychiatr),
- Jindřiška (provdaná za učitele Krejska ze Stříteže).

2. Jindřiška (Jetty) Mašíková se provdala za Žemličku na č. p. 80 a poté, co ovdověla, vzala si vdovce Karase z č. p. 20.

3. Kornelie Mašíková (byla autorovou nejbližší osobou) odmítla fojta Dobeše z Valašska a provdala se za Jana Žáka st., správce pily v Domanínku (poté, co se z č. p. 80 odstěhovala sestra Jindřiška, nastěhovali se sem).

4. Josefka Mašíková se provdala za mlynáře Špinara ze Sázavy.

Poté, co matka ovdověla, provdala se v roce 1839 za Františka Karafiáta, který se k ní přistěhoval na č. p. 10, narodilo se jim 6 dětí: Anna, Marie, Kristina, Aloisie (Luisa), Jan Jindřich a Josef.

5. Anna Karafiátová se provdala za učitele svobodu v Bobnici u Nymburka.

6. Marie Karafiátová kulhala na levou nohu. Stala se diakonkou v Kaiserwerthu v Německu a dostala na středoškolská studia do Güterslohe ve Vestfálsku i svého bratra Jana. Zemřela v Kaiserwerthu velice mladá.
7. Kristina, o jejích osudech není víc známo.
8. Aloisie (Luisa) Karafiátová se léčila na Hrubé Lhotě a zemřela neprovdaná.
9. **Jan Jindřich Karafiát** (1846 – 1929), evangelický farář a autor Broučků.
10. Josef Karafiát vystudoval učitelský ústav v Brně a stal se učitelem v Bošíně u Nymburka.

Dílo Jana Karafiáta:

- 1872 „Jan Hus“ (napsané v Roudnici nad Labem na zakázku Londýnské Kontinentální společnosti)
- 1873 „Kamarádi“ (pro mládež)
- 1875 „Reformovaný katechismus“
- 1876 „Reformovaný zpěvník“
- 1876 „Broučci pro malé i velké děti“
- 1878 „Rozbor Kralického Nového zákona“
- 1896 – 1905 „Reformované listy“ (evangelický časopis)
- 1900 „Broučkovy pohádky“ a „Broučkova pozůstalost“ (30 pohádek a Písně svobodného)
- 1905 „16 Pražských kázání“
- 1915 „Bible kralická“ (jeho celoživotní práce textové revize kralického překladu Bible).
- 1919 – 1928 „Paměti spisovatele Broučků“ (pětidílný životopis).

Čerpáno z podkladů k nově připravované knize o Jimramovu, 2014
Zpracovala paní Miroslava Procházková ve spolupráci s evangelickým farářem Mgr. Jaroslavem Coufalem.